

Motion till riksdagen

1988/89:So257

av Erik Holmkvist m.fl. (m)

Alkoholmissbruket

Ett flertal utredningar de senaste åren visar att alkoholmissbruket ökar. Det finns beräkningar som visar att kostnaderna för stat, kommun och lands-
ting uppgår till 70–80 miljarder kr årligen. Vad det dessutom kostar enskil-
da och deras familjer i form av problem och bekymmer går inte att beräkna i
pengar.

En mycket stor andel av vårt lands sjukvårdskostnader är att hänföra till
missbruk av alkohol. Stor andel av brottsligheten emanerar också från miss-
bruket av alkohol och narkotikaanvändning, som ofta blir en följd av alko-
holmissbruket.

200 000 barn beräknas idag växa upp i hem där den ena eller båda föräld-
rarna har alkoholproblem. I hundratusentals hem i vårt land lever föräldrar
och barn med ständig ångest för vad just den här dagen/veckan/månaden
skall föra med sig av bekymmer och problem med alkoholmissbruk.

Alkoholproblemen på våra arbetsplatser växer. Antalet olyckor ökar, där
alkoholförtäring ingår som en avgörande faktor.

Sveriges riksdag har ställt sig bakom WHO:s Europaregions målsättning
att minska alkoholkonsumtionen med 25 procent fram till år 2000. En tuff
målsättning kan det tyckas, men ytterst angelägen att nå. Vi tvingas dock
konstatera, att den under några få år nedåtgående trenden ännu en gång
vänt. Konsumtionen ökar och då framför allt bland de yngre och kvinnor.

Åtgärder riktade mot den vuxna generationen i vårt land har haft en
mycket begränsad genomslagskraft. Visst måste vi fortsätta med åtgärder
riktade mot de något äldre, men huvudparten av våra resurser skall riktas
mot familjerna, barnen och ungdomen.

Det är de unga vi måste nå. Med aktivare och mer medveten information.
Det är familjer, barn och ungdom, vi måste nå, om vi långsiktigt skall kunna
vända trenden.

Radiomonopolets roll i opinionsbildningen behöver uppmärksammas
mer än som sker. TVs genomslagskraft är underskattad när det gäller viss
glorifiering av alkoholdrickandet. Undersökningar visar, att alkoholdrick-
andet i TV inte kan jämföras med vad som är brukligt i hemmen i vårt land.
Denna alkoholliberala framtoning, som blir följden av TVs programutbud,
är inte ett stöd för en annan samhällsattityd till alkoholförtäring.

Statliga och kommunala bidrag skall inte kunna gå till alkoholförtäring
hos bidragsmottagarna. Det är inte rimligt att skattepengar skall anslås till
exempelvis ungdomsorganisationer för deras verksamhet och sedan använd-
as till spritförtäring vid fester eller andra sammankomster.

Informationen i skolorna måste förbättras. I dag ofta kluvna budskap

från lärare i informationen till eleverna ger inte avsedd effekt. *Skolan måste kunna ta ställning mot alkoholkonsumtion.*

Mot. 1988/89
So257

I utbildningen av lärare, journalister, socionomer etc skall alkoholfrågorna ingå som en viktig del.

Ungdom skall inte tillåtas gå utan utbildning eller arbete någon längre tid. Sysslöshet och att vara utanför normal gemenskap skapar ofta problem med alkohol.

Arbetsgivare och fack har en viktig uppgift i att medverka till att få färre missbruksproblem på våra arbetsplatser. Den dolda alkoholismen skapar allt fler skador och olyckor. Kamrater emellan på våra arbetsplatser måste oftare och snabbare än nu ta upp dessa problem. Det är falsk solidaritet att låta en missbrukande kamrat få fortsätta sitt missbruk på den gemensamma arbetsplatsen.

Samverkan mellan polis, skola och sociala myndigheter förutom också familjerna kan förbättras. Viktigt är att familjerna tidigt blir medvetna om de problem som är på väg att växa fram.

Vi behöver ökad forskning om orsakerna till ungdomens alkohilmönster och allt tidigare alkoholdebut. Den allt tidigare alkoholdebuten skapar ökad risk för medicinska och sociala skadeverkningar. Ökade kostnader i detta avseende skall samhället ta på sig, när så mycket står att vinna.

Vi bör stimulera tillkomsten av fler alkoholfria miljöer. I dag är ungdomen alltför ofta hänvisade till miljöer, där vin och sprit är en viktig del i umgänget människor emellan. Inkörsporten in i ungdomslivet blir således för de allra flesta den första och bestående kontakten med alkoholförtäring.

Prissättningen på alkohol kan ges rollen som pådrivare i en aktivare alkoholpolitik. Priset på vin och sprit skall minst följa den allmänna inflationstakten.

Informationen om alkohol kan intensifieras genom bland annat en koncentrerad information varje vecka i anslutning till kvällsekot eller Rapport/Aktuellt. På bästa tänkbara sändningstid. Med den allra bästa effekt.

Ett krav vi alla skall ställa är att vi måste komma till rätta med den allt öppnare och destruktiva langningen av alkohol, som sker till unga människor. Tyvärr medverkar även familjemedlemmar i denna hantering. Det är en fläck på den svenska folkhedern, att våra ungdomar från 13-årsåldern och uppåt år efter år och utan att vi reagerar tillräckligt kraftfullt kan berusa sig på allmän plats i den omfattning som sker. Det måste även i realiteten bli straffbelagt att langa alkohol i vårt land.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om riksdagens tidigare beslut om en 25-procentig minskning av alkoholkonsumtionen fram till år 2000,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en nödvändig och snar förändring av samhällets attityd till alkoholförtäring,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motio-

nen anförts om en allför alkoholliberal samhällsattityd, som blir följden av TVs programutbud och som inte på något sätt speglar de svenska hemmens alkoholvanor i allmänhet,¹⁾

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om det otillfredsställande i att bidrag från stat och kommun används till alkoholdrickande hos bidragsmottagaren,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande informationen i skolorna,²⁾

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om värdet av utbildning i alkoholfrågor för lärare, journalister, socionomer m.fl.,³⁾

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om missbruksproblemen på våra arbetsplatser,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nödvändigheten av en ökad samverkan mellan familjer och skola-polis-sociala myndigheter,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett ökat behov av forskning kring ungdomens allt tidigare alkoholdebut och övriga alkoholmönster,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om värdet av tillskapandet av fler alkoholfria miljöer,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att använda prissättningen som en del i en aktivare alkoholpolitik,³⁾

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en mer medveten och koncentrerad information i radio och TV under bästa sändningstid,¹⁾

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder för att komma till rätta med den allt öppnare och destruktiva langningen av alkohol till unga människor,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i övrigt i motionen anförts för att komma till rätta med alkoholproblemen i vårt land.

Stockholm den 20 januari 1989

Erik Holmkvist (m)

Bertil Danielsson (m)

Filip Fridolfsson (m)

¹ 1988/89:Kr269

² 1988/89:Ub265

³ 1988/89:Sk651